

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.

CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 30 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiunile se primesc după învoială.

Partea oficială.

Prea Iubiți în Hristos Frați!

Resemnați în planurile nepătrunse ale Provedinței, anunțăm Veneratului Cler pierderea unui vrednic și cinstit preot, Ilustrisimul și Reverendisimul *Ioan c. Ivașco* prelat papal, prepozit al Capitlului catedral și vicar general al Nostru, în anul al 76-lea al vieții, 51-lea al preoției, și 28-lea al canoniciei. Resimte aceasta pierdere întreaga dieceză, dar mai ales o resimțim noi aici, unde a desfășurat un lung șir de ani activitate zeloasă și rodnică în vieață esemplară.

Dela înălțarea sa la onorata și sfânta treaptă a preoției, până în sfârșit, cu adevărat luptă bună s'a luptat, curgerea a plinit, credința a păzit: la început în parohia Apșa de jos, apoi în ceea din Sighetul Marmației, de aici, devenit canonic, ca membru al Capitlului Catedral și al Consistorului diecezan, în administrarea fondurilor diecezane cum și a s. mănăstiri dela Nicula, ani îndelungați, iar mai pe urmă ca vicar general al Nostru. A fost în tot locul și în toate oficiile, pe cât de modest și fără pretensiuni, pe atât de drept, neobosit și punctuos până la scrupulozitate; iar evlavia și zelul lui, mai ales întru aducerea S. Jertfe necruntate ni-l arată ca pe o lumină pusă în sfeșnic. Așa că foarte nimerit l'a ajuns înalta distincție de a fi ales prelat papal.

Se înțelege deci ușor, că fiind atâta trebuință de preoți adevărați și de spirit, simțim golul lăsat de acest fericit sfetnic al Nostru.

Și dacă este adevărat, că pecum este vieața unuia, așa îi este și moartea, moartea lui a fost moartea dreptului. — După suferințe scurte, provăzut și întărit cu mângăierile cele sfinte ale sfintei noastre religii și-a dat sufletul blând în mâinele Veșnicului Arhieru. — Din gura Acestuia nădărdum să fie auzit fericitorul cuvânt: „*Bine slugă bună, și credincioasă... întră întru bucuria Domnului tău*“¹⁾, și să fie primit dela El „*cununa dreptății*“²⁾

Acestea spunându-le întru pomenirea adormitului în Domnul, în numele lui Vă îndemnăm: „*Frații miei cei iubiți, nu mă uitați pe mine, când lăudați pe Domnul, ci vă aduceți aminte de dorul și de iubirea mea; aduceți-vă aminte și de frăție, și rugați pe Dumnezeu, ca Domnul să mă odihnească cu dreptii*“³⁾ mai ales aducând pe altar pentru odihna lui preasfântă Jertfă!

In veci pomenirea lui!

Episcop Iuliu.

Nr. 1085.

¹⁾ Math. 25, 21. ²⁾ II. Timot. 4, 8. ³⁾ Tropar la Ingrop. preot. de mir.

NUMIRI.

Mult Onoratul *Corneliu Bud* paroh-protopop onorar în Boereni (D. Lăpușului) este numit în aceeaș calitate la parohia *Suciul de sus* din acelaș district.

Nr. 106.

Onoratul *Victor Farcaș* preot în Nadișul român (D. Noțigului) este numit paroh la *Giurtelecul Hododului* (D. Oarței).

Nr. 1058.

Onoratul *Aurel Papiu* paroh în Teocul de sus (D. Lujerdului) este numit în aceeaș calitate la parohia *Nicula* (D. Secului).

Nr. 1057.

Onoratul *Paul Bocca* paroh în Săplac (D. Gherlei) este numit în aceeaș calitate la parohia *Valasut* (D. Giulei).

Nr. 1059.

Onoratul *Mihail Berinde* preot în Groși (D. Băii mari) este numit paroh la *Seini* (D. Seinelor).

Nr. 1060.

Onoratul *Victor Pașca* preot II. în Lăpușul românesc este numit paroh la aceeaș parohie.

Din șed. cons. 12 Martie 1924.

Nr. 1065.

CONCURS

la postul de misionar diecezan.

La postul de preot misionar diecezan sistemizat, prin aceste publicăm concurs cu termenul *15 Aprilie 1924.*

Obligamentele împreunate cu postul de misionar diecezan sunt:

Sa stea la dispoziția Ordinariatului și să meargă a predica și a împlini funcțiuni sacre acolo unde va fi exmis. Cunoscând din astfel de exmisii rapoarturile religio-morale, să ne propună mijloace potrivite pentru sanarea viciilor și abuzurilor ce ar exista, și spre a introduce instituțiuni menite pentru întărirea credinței și promovarea virtuților creștinești în popor.

Despre cele împlinite ne va raporta din caz în caz, iară la finea anului va prezenta Consistorului episcopesc un raport general despre activitatea sa în

decursul anului expirat și despre starea religio-morală a poporului, pe care l-a cercetat.

Emolumentele împreunate cu postul de misionar diecezan sunt:

1. Salar fundamental de 1600 Lei lunar, și accesoriile din cassa statului.

2. Bilet de liber parcurs pe C. F. R. Domiciliul preotului misionar va fi în Gherla.

Sunt preferiți pentru acest post preoții necăsătoriți ori văduvi fără copii. Reflectanții au să-și înainteze rugărilor ajustate cu documentele prescise în condițiile concursurilor pentru beneficii parohiale, accludând și certificat medical despre starea sănătății lor.

Din șed. cons. 11 Martie 1924.

Nr. 1073.

Concurs

la parohii.

Parohia *Inău* (D. Noțigului) se curentează cu termenul de *15 Aprilie 1924.*

Din șed. cons. 8 Martie 1924.

Nr. 993.

Parohia *Bănișor* (D. Crasnei) se curentează din nou cu termenul de *15 Aprilie 1924.*

Din șed. cons. 11 Martie 1924.

Nr. 809.

Doritorii de a dobândi vre-unul din aceste beneficii parohiale să-și înainteze rugărilor la Ordinariatul episcopesc în termenul concursual — pe calea *oficiului protopopesc competent*, — provăzute cu următoarele documente:

1. Absolutorul teologic.

2. Atestat de serviciu dela oficiul protopopesc.

3. Estras autentic din protocolul școlar despre catehizarea elevilor școlari, în anul școlastic 1922/23; la caz, că școala în anul școlastic trecut n'a funcționat, atestat oficios că pruncii totuși au fost catehizați.

4. Estras autentic din protocolul predicilor de pe un an, care se termină la data când se înaintează rugarea.

La rugările înaintate fără aceste documente, — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autenticate de cără oficiul protopopesc, — nu se va reflecta.

Societatea de editură S. Unire.

Prezidiul Societății de editură „Sfânta Unire” din Blaj, cu dat 23 Februarie a. c. Ne împărtășește că ar fi bine să dispună chiar dela început de un capital de cel puțin un milion Lei. —

Spre acest scop ar fi de dorit ca preoțimea să plătească ultimele două rate, a/100 Lei. — obvenitoare pe 1924 și 1925 — încă în jumătatea primă a acestui an.

Drept aceea lăsăm M. On. Fraților protopopi ca venind în atingere cu preoțimea tractuală, fie în sinoadele districtuale de primăvară, fie cu alte ocazii binevenite, să iea hotărâre în aceasta privință. — Baniile incasați să se trimită dela oficiile protopopești — împreună cu conspectele respective — direct la Blaj, făcându-Ni-se și Nouă raport în cauză.

Dela acelaș prezidiu Ni-se scrie cu datul de 27 Februarie că încă nu s'au trimis nici o rată din cele patru, nici conspectul preoților, din următoarele districte protopopești: 1) Gherla, 2) Cristur, 3) Lăpuș, 4) Olpret, 5) Vad, 6) Giula, 7) Vicar. Rodnei, 8) Budac (lipsește numai conspectul), 9) Eriu, 10) Șamșod, 11) Sărăuad, 12) Țara Oașului, 13) Seini, 14) Mara.

Disponem deci, ca protopopii din districtele mai sus înșirate, să facă de urgență pașii necesari pentruca Onorații Frați preoți să se achiteze fără întârziere față de obligamentul impus prin hotărârea sinodală dieezană din anul 1923. p. 3. §. 2. șed. III, având în vedere mărețul scop, ce-l urmărește Societatea din chestiune, de care avem arzătoare necesitate să se înfăptuiască în timpul cel mai scurt, pentru apărarea intereselor noastre bisericești-culturale. — Despre cele săvârșite, de asemenea să Ni-se raporteze în scris.

Din șed. cons. 8 Martie 1924.

Nr. 903.

Colecte în America.

În legătură cu ordinea Nr. 4254 din 6 Oct. 1923 și Nr. 118 din 12 Ian. a. c., facem cunoscut Veneratului Cler din păstoria sufletelor, că Ministerul Sănătății publice, al Muncii și Ocrotirilor sociale cu adresa Nr. 395 din 27 Februarie a. c. comunică, că „Comisiunea plenară a migrațiunilor a decis să se respingă cererile

de pașapoarte pentru colectări de bani în America“.

În cunoștința acestei dispoziții deci să nu se mai înainteze aici cereri pentru colecte în America, căci acele nu pot să fie aprobate de acest Ordinariat, nici într'un caz.

Din șed. cons. 8 Martie 1924.

Nr. 900.

Tifosul exantematic.

Direcția Generală Sanitară din Cluj a Înaltului Minister al Sănătății și Ocrotirilor sociale cu datul 25 Februarie Nr. 2428 Ne roagă să adresăm parohiilor din dieeză circular, ca preoții să povățuiască pe credincioși, arătând pericolul bolii tifosul exantematic, care începe a băntui în formă de epidemie în Ardeal, — felul de contaminare a ei, atrăgându-le atențiunea asupra importanței curățeniei, și îndrumându-i ca toate cazurile de îmbolnăviri suspecte să le aducă la cunoștința medicilor, sau unde nu e medic, organelor administrative: primar, jandarm, secretar comunal, etc.

Drept aceea On. Frațiile Voastre veți binevoi a da povețele necesari poporului credincios, ca prin o curățenie mare, în toate privințele, să se ferească de aceasta boală, care dacă se lățește mai mult, poate deveni un flagel.

Despre aceasta să se țină prelegeri formale la popor în Dumineci și sărbători — înaintea Bisericii — ori la școală atât prin preoți, cât și prin alți indivizi luminați despre natura acestui morb.

Din șed. cons. 8 Martie 1924.

Nr. 958.

CONCURS

pentru posturi de învățător.

Postul de învățător din *Tămășești* (D. Băseștilor) se curentează; postul este retribuit în modul următor: 225 Lei din repartiție, cvartir în natură, 400 st. grădină; restul salariului întregire dela stat.

Nr. 1014.

Postul de cantor-învățător dela școala primară din *Sighetul Marmației* cu retribuțiunea: ca cantor primește, a) din fondul porțiunii canonice 2080 Lei, b) chiria localurilor de prăvălie 2475 Lei, c) venite stolare 2000 Lei, d) cvartir: 2 camere, bucatărie și celelalte. Ca învățător va primi salariul dela stat.

La concurs vor fi preferiți cei ce au cunoștință muzicală, și sunt capabili de a instrua și a conduce cor.

Nr. 1034.

Termenul concursului se fixează cu 15 Aprilie 1924.

Petițiile împreună cu extrasul matricular de boțez, diploma de învățător, atestatul de serviciu și moralitate să se înainteze senatului școlastic. Acesta făcând alegerea, va înainta aci toate actele prin protopopul districtual. În toate locurile unde e de lipsă transcrierea ajutorului de stat, să se înainteze încă: atestatul de competență comunală, tabela de calificare a învățătorilor petiționari, libelele de plată a învățătorului ales, și petiția senatului școlastic pentru transcrierea ajutorului de stat. Protopopul districtual să ne raporteze tot atunci, că învățătorul de mai înainte în ce zi și din ce cauză și-a părăsit postul, că ajutorul de stat până când l-a ridicat, și că învățătorul nou ales în care zi și-a ocupat postul.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.

Cateheze practice.

Salutarea îngerească.

(Urmare).

Ce rugăciune avem datina a zice după Tatăl nostru? Pentru ce numim rugăciunea aceasta „Născătoare“... Are și altă numire? Cum o numim altmintrelea? Pentru ce o numim salutarea îngerească?

Espunere. Acuma voi zice odată eu „Născătoare“, să o ziceți și voi într-o voi înși-vă după mine, cu mine.

Desvoltare. (Tractarea proprie). — *Părțile Născătoare.* Acuma vă voi explica ce însemnă cuvintele acestea. — Rugăciunea aceasta „Născătoare“, are două părți. În partea întâi laudăm pe Maria, de aceea partea aceasta o numim rugăciune de laudă. — În partea a doua ne rugăm Mariei, cerând dela Dânsa anumite lucruri, de aceea partea a doua o numim rugăciune de cerere.

Câte părți are „Născătoare“? Care e cea dintâi, care e a doua?

I. Rugăciunea de laudă. — În partea întâi așadară laudăm pe Maria. A lauda atâta însemnă, cât a vorbi despre cineva bine, a spune ceva frumos despre oarecine. De exemplu dacă eu zic despre vre-un copil ori despre vre-o copilă, că e bun, bună, că în școală stă atent, atentă, cu băgare de samă, cu luare aminte, că învață bine, cu diligență, cu sirguintă, atunci eu pe acel copil îl laud, pe aceea copilă o laud... Așadară laudăm, pe cel ce e bun.

Însă Maria e mai bună și mai sfântă decât toți oamenii și mai sfântă decât îngerii, de aceea e vrednică să fie laudată mai mult decât oricine — Insuș bunul Dumnezeu a voit să laudăm pe Maria. Și îngerul Gavril a laudat-o, (pe scurt se poate spune istoria Bunevestiri și salutarea sfintei Elisavete) iar

îngerului i-a poruncit însuș Dumnezeu să o laude. Pe sfânta Elisavetă apoi a luminat-o Dumnezeu, cum se laude pe Maria. De aceea și noi laudăm pe Maria, și încă cu aceleași cuvinte, cu cari au laudat-o Ingerul și sfânta Elisaveta, zicând: Născătoare de Dumnezeu Fecioară. bucură-te, ceea ce ești plină de dar, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între muieri și binecuvântat este fructul pântecelui tău, că ai născut pe Hristos, mântuitorul sufletelor noastre.

Să-mi zică frumos și cu evlavie partea aceasta primă N. N! Ce feliu de rugăciune este partea întâi? Când laudăm noi pe cineva? Pe cine laudăm? Pentru ce trebuie să laudăm pe Maria? Cine a laudat pe Maria? Cine a poruncit îngerului Gavril să laude pe Maria? Dar încă cine a laudat-o? Pe sfânta Elisaveta cine a luminat-o cum se laude pe Maria? Dar noi cu ce cuvinte laudăm pe Maria? Cum sună acelea?

Acum să luăm pe rând acestea cuvinte: „Născătoare de Dumnezeu Fecioară“. — Pe cum la Tatăl nostru — avem *agrăirea* — partea cea dintâi, și apoi urmează celea 7 cereri, cum am văzut, așa și aici avem *agrăirea*: Născătoare de Dumnezeu Fecioară... Marie. — Ne îndreptăm adecă către Maria, care a născut pe Dumnezeuul nostru Isus Hristos, pe Fiul lui Dumnezeu, și l'a născut fecioară rămânând în naștere, ca și după naștere... Maria este fără pururea Fecioară... către ea ne îndreptăm prin rugăciunea aceasta.

(Va urma.)

Activitatea de administrator a episcopului Mihail c. Pavel.

(Urmare).

9. Dupăce am observat, că cei mai mulți preoți nu duc protocoale preste agendele sale oficioase, dispunem să

învigileze Protopopii: ca fiecare preot să aibă protocolul agendelor sale oficiale, în care să înscrie toate obiectele, care le primește sau le strădă, dându-le acelor obiecte totdeauna număr din protocol, și fără număr nimic oficios să nu scrie, pofțind aceste ordul cel bun, și delaturându-se astfel multe confuziuni și neplăceri.

10. Pentru ordul bun, și ca să fie complete arhivele Protopopești e de lipsă: ca nu numai în protocoalele ci și în arhivele protopopești să rămână urmă despre scriptele oficiale; drept aceea nu e destul: ca Frații Protopopi să scrie în protocolul oficiului Protopopesc — numai pe scurt: „am scris în obiectul acesta la Ordinariat sau la cutareva oficiu“ ci despre toate obiectele trebuie să facă mai întâiu compozițiune, concepte deosebite, cari apoi purizându-se să se expedeze la locul său, iară conceptul să rămână totdeauna la acte în arhivul protopopesc, ca astfel și preste decenii să se poată afla din cuvânt în cuvânt ce s'a scris din partea oficiului protopopesc la Ordinariat ori la altă diregătorie. — Se înseamnă, că protocoalele oficiului protopopesc trebuie așa făcute, ca acele cu finea fiecărui an să se poată compacta.

(Din afară)

N. N. Protopopul districtului N. cu $10/12$ a. c. sub N-rul susterne Tabelele sumare din parohiile districtului său pentru anul NN.

(Din lăuntru)

Nr.

Ilustrisime Domnule Episcop!

(când se scrie la Ordinariat)

Venerat Ordinariat Episcopesc!

Având onoare de a susterne aci alăturat Tabelele sumare din parohiile șcl.

rămân

In N. anul, luna, ziua

(subscrierea).

In această ordinațiune în mod clar și formă concisă este expusă și im-

pusă calea ce trebuie urmată în pregătirea și înaintarea scrisorilor, ce le trimite oficiul protopopesc ori parohial forurilor mai înalte; forul imediat mai înalt al oficiului parohial este oficiul protopopesc și numai în cazul dacă se face arătare în contra protopopului, se admite înaintare directă la Ordinariat.

2.

Multe neajunsuri și pierdere de timp fără vre-un folos real cauzează preoților pertractările cu privire la împărțirea venitelor interne preoțești în cazuri de succesiune. Aceste pertractări, de multe ori nesfârșite, și dacă se încheie cu acord cuprins în scrisoare, în cele mai multe cazuri nu sunt pentru îndestulirea părților.

Dacă și în de aceste cazuri s'ar observa întocmai ordinele consistoriale privitoare și din partea celor chemați a judeca în locul întâiu în cauze de împărțire a venitelor parohiale, nu s'ar trăgăna aceste cauze cu unii, iar Ordinariatului s'ar supune pentru delibere numai cazurile cele mai grele și speciale; cele mai multe s'ar putea cu puțină osteneală duce la bun sfârșit.

Este de mare însemnătate în această privință ord. Nr. 1762 din 2 Mai 1876 al episcopului Mihail c. Pavel, care reînnoiește ord. cons. Nr. 1883/834 din 30 Iulie 1867, îl amplifică și precisează și în caz de neînțelegere statorțește procedura ce trebuie urmată în judecarea cazurilor.

Deși publicată sub episcopul Ioan c. Vancea, dăm aici și ord. Nr. 1883/843 din 1867, așa numitul *statut despre împărțirea venitelor preoțești*.

„Făcându-se aceea neplăcută experiență, că la împărțirea veniturilor parohiale între antecesor, sau între văduva și orfanii aceluia și între sucesor în Parohia aceluia multe certe și neplăceri se nasc, cari nu numai turbură iubirea frățească între respectivii, fara fac de multe ori și acestui S. Scaun consistorial molestări, ce s'ar putea preveni, acest S. Scaun consistorial a găsit de neapărată lipsă statorirea unui

statut diecezan, carele să servească de regulă și de cinozură tuturor Preoților diecezani la împărțirea veniturilor parohiale în cazurile ce se dau.

Și ținându-se înaintea ochilor axioma juridică a dreptului canonic „beneficium datur propter officium“, adică veniturile parohiale se dau pentru serviciile sacre, ce sunt legate cu parohia: s'a de judecat a fi după dreptate, și în sensul dreptului canonic, ca precum serviciile sacre ocură și se dau peste tot anul, adică în toate 12 luni ale anului: așa și veniturile toate ce sunt legate cu Parohia, să se compute în 12 părți egale. Deci:

1. Inceputul anului și la împărțirea veniturilor parohiale, precum în toată privința, va fi cu 1-a Ianuarie a fiecărui an, și așa anul se va computa după 12 luni până la 31. Decembrie.

2. De după aceste 12 luni se vor computa în 12 părți egale toate veniturile parohiale curate de peste tot anul, ori de ce pleasă ar fi acele, și anume:

a) Congrua sau subsidiul, ce se capătă în bani gata;

b) Semănăturile de pe porțiunea canonică, adică de pe sesiunea sau pămintele parohiale, atât cele de toamnă cât și cele de primăvară;

c) Fânul, ce s'a procreat peste tot anul, ori de ce pleasă să fie acela;

d) Lemnele focali, ce se dau Preotului peste an sau în stângini, sau în căruțe dețermurite;

e) Roada din viie sau din alt ram de economie, ce ar fi legat ca venit de Parohie;

f) Competința lectuală de pe anul întreg dedusă de după câtimea și de după calitatea, în carea se prestează;

g) Competințe de paie sau de alte prestațiuni, ce se dau ca venit parohial preste an;

h) Lucrul cu jugul și cu mâna, ce se dă Preotului peste an;

i) Roada din grădina parohială în caz ca acela, când aceasta ar fi mare și destinată spre aceea ca să se însăminteze cu semințe de acele, cu cari se însă-

mințează porțiunea canonică; sau ar produce fânate, sau și alte ramuri, ce s'ar ținea de venit parohial d. e. poame diverse în mai mare cantitate; — iară decumva aceea ar fi numai de verdețuri și de legume pentru culină, produse prin industria respectivului, atunci aceasta nu cade sub împărțire oficioasă ci numai frățescă între respectivii competenți.

Aici se notează, că competența stolară e totdeauna a celui Preot local, carele a prefăcut serviciul sacru, pentru carele se dă stola aceea.

3. Toate veniturile enumerate sub a) b) c) d) e) f) g) h) i) și altele cari ar mai fi, se vor computa laolaltă după pleasa lor, și acele sau în natură, sau în prețul lor, ce va fi de comun cel de atunci, când trebuie făcută împărțirea între respectivii.

4. Și mai întâiu din toate veniturile aceste luate laolaltă se vor subtrage a) sămînțurile de toată pleasa, cari s'au sămănat în toate ramurile și pămintele porțiunii canonice; b) se va suputa sau subtrage lucrul și cu jugul și cu mâna, ce s'a făcut la lucrarea și culegerea tuturor roadelor și produselor de pe porțiunea canonică; și aceste se vor da aceluia Preot sau văduvă preteasă și orfani, cari au dat sămînțurile și au prefăcut lucrul acela, numai decumva nu i-l'ar fi dat și făcut gratis poporeni local sau alții.

5) Ce va rămânea din toate veniturile parohiale după subtragerea celor de sub punctul 4) ca venit curat, se va împărți în 12 părți egale, dintre cari fiecareia Preot, sau văduvă și orfan i-se vor da atâtea părți, câte luni a fungat sau servit în Parohia aceea, sau fiind văduvă și orfani, pe câte luni li s'au aplacidat veniturile parohiale; și celelalte părți din venitul parohial de pe anul acela, vor fi aceluia Preot, carele va funga sau servi în loc ca Preot local până la capătul anului aceluia.

6. Stipendiile pentru S. Liturgii sau și altele servicii sacre, cari sunt fundate și legate de cutarea zi a anului, le va căpăta acel Preot local, carele

funghează ca atare în Parohia aceea pe timpul, sub carele cade ziua servirii aceleia fundate.

Aceste puncte vor fi de a se ținea de cinozură la toate cazurile de împărțire, cari vor întreveni de acum înainte, aplicându-se acele cu toată conștiințiozitatea și acurătatea între toți aceia, cari de sine și între sine nu s'ar ști împăca în privința veniturilor parohiale, ce le-ar compete acelora ca antecesor în cutare Parohie."

Iară ordinul de întregire al episcopului Mihail c. Pavel este următorul:

Nr. 1762.

Reverendisimilor în Hristos Frați Vicari Foranei, Arhi-Diaconi și Mult Onoraților Frați Protopopi și Preoți!

„Deși din ședința Consistorială ținută în 30 Iulie 1867 sub ¹⁸⁶³/₈₄₃ s'a stradat statutul diecezan, carele să servească de regula și de cinozura tuturor preoților diecezani la împărțirea veniturilor parohiale în cazurile de lipsă, și pe baza aceluia statut fiecare preot nou dispus la cutare parohie, ar putea să se împărtească cu predecesorul său în conînțălegere frățească; totuși cu durere trebuie să observăm: cumcă unii preoți, conduși mai mult de patimi, decât de spiritul dreptății și al frățietății, nici pe baza aci amintitului statut se pot împărți ei între sine, ci fac procese, prin care căsună multe molestări și neplăceri guvernului diecezan.

Deci dară pentru prevenirea acestora, — susținându-se și pe viitor statutul mai sus amintit de sub Nrul ¹⁸⁶³/₈₄₃ 1867, — cu privire la ocuparea parohiilor nou-conferite și la împărțirea veniturilor parohiale a aflat de lipsă acest consistor de a statori următoarea procedură:

În viitor, când se dispune preot nou la cutare parohie în calitate de paroh, de administrator actual ori interimal, actul de denumire, investitura, sau colaționalul aceluia preot nou dispus se va speda de aici protopopului

în a căruia tract este parohia nou conferită, și preotului nou dispus făcându-se cunoscută dispozițiunea, acela va fi dator a merge îndată la predecesorul său, adecă: la preotul care a administrat parohia nou conferită și cu acela va tracta preste împărțirea veniturilor parohiale provenite din lectical, din păminte parohiale, din congruă, subsidiu, sau ori din ce isvor, luând de bază statutul mai sus citat, și statorind obvenințele fiecăruia, aceea statorire o vor pune în scrisoare, ca act sau convențiune de împărțire. — Cu aceasta scrisoare apoi vor merge ambii la Protopopul aceluia tract, în care este parohia nou conferită și cetindu-o înaintea dânsului o vor scrie-o în trei exemplare originale și toate trei le vor subscrie ambii preoți împărțitori, și protopopul ca coramizant și luând la sine preoții împărțitori câte un exemplar, al treilea se va pune în arhivul protopopesec, și protopopul numai după aceea va strada preotului nou dispus actul de denumire și numai după aceea îl va instala sau introduce în noul său beneficiu dacă se vor întâmpla toate aceste, adecă: dacă va fi statorită împărțirea veniturilor. — Aceasta statorire să o observeze, și condițiunile ei să le împlinească ambii preoți împărțitori, așa ca aici să nu vină căință pentru neîmplinirea acelora, ce de s'ar întâmpla, preotul vinovat cu toată asprimea se va pedepsi.

Dacă preoții împărțitori n'ar putea ei de sine statori împărțirea, atunci aceea vor da protopopului tractual unul câte 5 fl. ambii 10 fl. v. a. și protopopul luând lângă sine încă doi preoți desinteresati din tract va merge cu dânsii în parohia aceea preste a cărei venit nu s'au putut împărți preoții între sine, și cercând statul lucrului și ascultând pe concernenți vor judeca după cum li-se va vedea mai just, și vor face ei împărtaștina, punând la protocol decisiunea, și subscriind acel protocol atât protopopul, cât și ceialalți doi preoți judecători. și cetindu-l preoților împărțitori, aceia vor fi datori a primi aceea

împărțire, și a subscrie și protocolul cumcă primesc cele în dânsul cuprinse. Din cei 10 fl. dați protopopului, acesta va reține pentru sine ca diurnă 5 fl. iară ceilalți 5 fl. îi va împărți între ceilalți doi preoți judecătorești dând unuia câte 2 fl. 50 cr. v. a. — Însemnăm ca din acei 5 fl., care îi va depune câte un preot împărțitor la protopop, ca diurnă, nici un preot solvent nu va recăpăta nimica dela celalalt, ci fiecare va suporta din al său aceea taxă de 5 fl. ca pedeapsă pentru că nu s'au știut dânsii împărți între sine în liniște.

Protopopul și ceilalți doi preoți judecătorești vor fi datori a merge în fața locului cu preiunctura sa proprie nepretinzând nimica sub acest titlu.

Dacă ambii preoți împărțitori, sau unul din aceia n'ar fi îndestulit cu judecata împărțirii făcută prin protopop și doi preoți, atunci ei, sau cel neîndestulit poate să apeleze aceea judecată aici la consistorul diecezan, însă în acel caz vor fi datori deodată cu recursul de apelată prin acel protopop concernent a străpune aici și 25 fl. v. a. și aceasta sumă va fi dator a o depune acel preot care va dori apelata, și dacă ar voi ambii preoți împărțitori să apeleze, atunci ambii vor depune aceea sumă de 25 fl. v. a. adică câte unul 12 fl. 50 cr. v. a. Și de aici pe lângă aceasta diurnă se va trimite apoi un protopop din alt tract cu doi preoți, cari să cerce statul lucrului și să susțearnă aici actele, preste care aducând apoi prin acest consistor deliberat, acela va fi finalmente obligator, ne mai putându-se apela, și care parte n'ar voi să-l împlinescă, va fi suspendat dela oficiu și beneficiu pe atâta timp cât va afla de bine acest consistor, și taxa diurnelor anticipată de 25 fl. o va suporta preotul, care se va afla vinovat că a împedecat convențiunea împăciuirii fără cauză și a dat anză la proces.*)

Când se vor dispune preoți la parohii, cari au devenit vacante prin moartea preoților și vădulele sau orfanii au avut favorul anului de respiriu, atunci preoții nou dispuși vor avea de a tracta pentru împărțirea veniturilor parohiale cu respectivele preotese văduve sau cu orfanii, în cari cazuri preoții încât va fi cu puțință să fie cu respect la starea cea mizeră și tristă a văduvelor și orfanilor. Apoi și pentru aceștia — dacă nu s'ar putea ei împărți între sine — să se observeze procedura mai sus descrisă.

În urmă după ce — precum e expus mai sus — preotul nou denumit nu va fi instalat, introdus, și nu va putea servi în noul său beneficiu, până nu se va întâmpla împărțirea veniturilor, ca nu cumva prin trăgănarea împărțirii să sufere poporeniile scăzământ în cele sufletești, — se dispune că împărțirea să se facă cât mai îngrabă după dispozițiune, căci altcum partea carea va împedeca realizarea împărțirii va fi cât mai aspru pedepsită. — Iară protopopii să invigileze și să efeptuiască, ca aceste dispozițiuni să se împlinescă cu acurateață, căci altcum dânsii vor fi răspunzători.“

(Va urma).

taxe astăzi nu sunt corespunzătoare. Apoi cu ocaziunea judecării protopopii și adlunții nu trebuie să se îndeustelească numai cu reîntorcerea speselor sale, pentru că taxele aceste sunt impuse ca pedeapsă, și apoi nici pe acele timpuri (1876) speșele exmișilor nu atingeau suma de 10 fl. ori 25 fl. în cazul al doilea, ci cu mult mai puțin. Sunt de părere și cred că este punctul corect de vedere, că aceste taxe — chiar pentru a se evidenția felul lor pe pedeapsă și a se constrânge litiganții la împăcare frățescă — sunt a-se statori în proporția scumpirii traiului, în medie 1 : 100. pentru că chiar și împărțirea se face asupra productelor din economie, cari în general s'au scumpit în proporția 1 : 100, ba chiar și mai bine. Și deci de loc nu ar fi exagerată statorirea taxelor în 500—500 = 1000 Lei, apoi în caz de recurs 2500 Lei.

Pentru partea neoficială răspunde: Iosif Sângoergan

*) Notă. Este evident, că Sumele aci pomenite ca